

Motion till riksdagen 2018/19:57

av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2017/18:288 Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild myndighet bör upprättas för att hantera prövningen av ärenden om erkännande av utländska äktenskap och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alliansregeringen tog initiativ till ett flertal lagändringar för att stärka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap 2014. Möjligheten till dispens från 18-årsgränsen som gäller för att få gifta sig och möjligheten att erkänna utländska barnäktenskap begränsades kraftigt. Det togs dessutom initiativ till en rad åtgärder för att förhindra äktenskapstvång: de dåvarande reglerna skärptes till att även innefatta situationer där den unges utsatthet utnyttjas utan att det nödvändigtvis förekommer tvång.

Regelverket har dock fortsatt varit otillräckligt, och dess svagheter har återkommande aktualiserats, trots ny lagstiftning. Migrationsverket (2016) slog larm i rapporten Är du gift? om att de hade identifierat minst 132 barn som själva lämnat uppgifter om att de var gifta i samband med asylansökan. Myndigheten konstaterade även att det sannolikt finns ett mörkertal.

Med dagens lagstiftning har det bara varit förbjudet med barnäktenskap så långt det gäller gifta med anknytning till Sverige, oavsett om äktenskapet har ingåtts här eller utomlands. Ett par som däremot inte har någon anknytning till Sverige omfattas inte av lagstiftningens förbud. Barn har därmed kunnat erkännas som gifta vid ankomst till Sverige. Efter påtryckningar från allianspartierna tillsatte regeringen en snabbutredning för att stoppa detta hål i lagstiftningen. Den utredning som presenterades var dock otillräcklig och kritik framfördes av Kristdemokraterna och övriga Alliansen.

Proposition 2017/18:288 Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap har i allt väsentligt tillmötesgått den kritik som Kristdemokraterna och övriga allianspartier

framför mot den ursprungliga utredningens förslag. Propositionen föreslår nu ett förbud som huvudregel mot barnäktenskap, oavsett parternas anknytning hit när äktenskapet ingicks eller deras ålder vid tidpunkten. Det innebär en väsentlig skärpning av reglerna och stärkt skydd av barnets rätt till frihet från äktenskap.

Det bör poängteras att ett förbud som huvudregel innebär att det vid synnerliga skäl finns möjlighet att erkänna ett äktenskap för vuxna par när frågan om erkännande prövas. Regeringen menar att ventilen i lagstiftningen behövs för att hantera fall där familjerättsliga konsekvenser kan bli betydande eller där konsekvenser av ett nekat erkännande slår oproportionerligt hårt mot en enskild. Denna ventil ska användas restriktivt, och tidigare ventil har enligt regeringen aldrig använts sedan lagändringen 2014. Vi menar att det är en rimlig bedömning och avvägning av regeringen så länge ventilen fortsätter att användas restriktivt, men att det behövs mer för att kontrollera att dessa äktenskap sker utifrån ett informerat beslut om villkoren i Sverige och av fri vilja. Arbetet med att identifiera äktenskap som inte sker av fri vilja måste stärkas.

Dagens uppdrag om prövning av utländska äktenskap ligger i huvudsak på Skatteverket. Andra myndigheter som Migrationsverket och socialtjänsten kan också bli prövningsansvariga beroende på de enskildas status i landet. Detta skapar en otydlighet i hanteringen av dessa äktenskapsärenden och riskerar att påverka rättssäkerheten. För att exempelvis kunna hantera ventilen i lagstiftningen om synnerliga skäl krävs mycket god kunskap hos den myndighet som har att hantera dessa fall. Frågan är så viktig att det bör hanteras av en särskild myndighet.

Otydligheten mellan myndigheterna gör också att äktenskap hanteras olika. Som Länsstyrelsen i Stockholms län påpekar aktualiseras ensamkommande barn och asylsökande hos Skatteverket först efter en längre tid i Sverige. Detta får konsekvensen att dessa fall riskerar att inte fångas upp i tid. Vi menar, likt Länsstyrelsen i Stockholms län, att denna prövning bör ske av en annan särskild myndighet. Därmed kan fallen prövas i en samlad process och likvärdigheten och rättssäkerheten av prövningarna öka.

Barn har rätt till sin barndom. Vi har ett ansvar att värna om en lagstiftning där alla barns rätt till sin egen frihet och sitt eget liv skyddas. Barn – oavsett härkomst – ska vara garanterade att få sina rättigheter försvarade.

Jakob Forssmed (KD)

Larry Söder (KD)

Camilla Brodin (KD)

Christian Carlsson (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Hampus Hagman (KD)

Sofia Damm (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)